

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De officio diuino. Cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Ricard. de
securit.
conscientia
c. 26.

scribimus, quod tamen tempus ex præscripto veteranis assignatum non est, quia cum hac discussione egent, extra generale examen (de quo postea) secundum patris spiritualis iudicium, ipsi scient aliquam breuem moram ad illam faciendam suffurari. Peracta ergo oratione, orationem examina, & modum huius discussionis, ex Ricardo Victorino eam expressè docente poteris intelligere. Sed si per Danielem, inquit, deuotionem oportet intelligere, fortè hoc erit Danielem intra semetipsum cogitare: deuotionem nostram semetipsum discutere, semetipsum examinare, quam seruens, quam frequens, quam simplex sit, apud semetipsum inquirere. Apud semetipsum cogitat, cum studij & exercitij sui qualitatem, modum, & intentionem pensat. Cogitat apud semetipsum, dum diligenter inquirat, si hoc ipsum quod bene intendit, non de suis viribus, sed de sola pietate Domini præsumit. Si nondum intellexisti, adhuc clariùs accipe. Cogita an te ad orationem præparaueris, materiam que meditantem præuenieris, & affectum ex meditatione eliciendum præuideris. An dato orandi signo statim inciperis, aut saltem sine ulla mora ad locum destinatum accurreris. An distractus, an vero spiritu collectus astiteris. An dormitureris aliquantulum, an vigil & erectus steteris. Cogita quid steteris meditatus, an intellectui plus nimio habenas discurrendi laxaueris: an paruam affectum, an moderatum an ardentem habueris; an tepide, an verò instanter postulaueris, an cum debita reuerentia aut potius minus reuerens & humilis apud Dominum fueris; an sine causa infirmitatis aut imbecillitatis sufficiente stans, aut sedens, & non genuflexus steteris, & denique an alium defectum curiositatis, diffidentia, pusillanimitatis, præposteræ intentionis, aut similibus admitteris. Si te minime defecisse deprehenderis, Dei beneficium agnosce, & pro eo gratias age, simul & quo modo alia die tibi sit procedendum, addisce. Si verò in aliquo defecisti, non tantum doleas, sed & culpæ causas inquiras, ut post modum culpam vitare, & quo modo tibi sit defectus emendandus, & rectè procedendum, agnoscas. Hac est tota huius discussionis ratio, qua paulatim, aspirante Dei gratia, sine defectibus Domino astare, & cum ingenti fructu meditari, & orare affuefcimus.

De officio diuino.

CAPVT V.

INITA oratione, Sacerdotes Primam dicimus, & suis temporibus alias canonicas Horas tum diurnas tum nocturnas recitamus; quare de toto diuino officio dicendum est nunc, ne eadem sæpius reperantur. Horæ canonicæ officium Sacerdotum sunt, & vocantur, ut ipso nomine ad magnam curam ac diligentiam eis adhibendam impellatis. Vnusquisque enim, nisi planè insipiens sit, & excors, suum officium strenuè ac diligenter exequitur, & quo magis necessarium & sublimius est eo diligentius exequitur, & si in hoc deficiat, tanquam malus minister ac infidelis, ob suam incuriam locordiamque damnatur. Nulum autem est munus in Ecclesia (nam & officium sacrificium continet) quod aut necessitate, aut dignitate hoc Sacerdotum officium superet, aut ei merito se coæquet. Horis enim ut decet persolutis Deum placamus, ad misericordiam flectimus, Angelorum munus usurpamus, cælestem patriam lætitia perfun-

Adimus, demones colibemus. Iureque optimo, inquit Bernardus: Si autem cum Apostolo psallas spiritu, psallas & mète, cognosces & tu de illius venit te sermônis, quem dixit Iesus: Verba, quæ loquutus sum vobis, spiritus & vita sunt. Et ite quem legimus, dicente Sapientia: Spiritus meus super mel dulcis. Sic delectabitur in crassitudine anima tua. Sic holocaustum tuum pingue fiet. Sic placebis Regem, sic placebis Principibus, sic denique totam tibi curiam beneuolâ reddes, & odorati odorem suauitatis in celestibus de te quoque dicent: Quæ est illa, quæ ascendit per desertum, sicut virgula fumî ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij. Si Horas persoluere officium tuum est, & tantæ dignitatis, ac vilitatis officium, vide quanta diligentia, quanto conatu debeas illi intendere, & vniuersis reuerentiæ ac deuotionis impedimentis ob-

Bistere. Quamlibet igitur Horam congruo tempore secundum Ecclesiæ consuetudinem recitabis, aut saltem ei, quantum fieri possit, iuxta morem virorû spiritualium, inter quos vitis, te accõmodabis. Omnia tempus habent, & quælibet officij Hora suum tempus requirit, in quo à Domino tanquam debitû obsequium exigitur. Si autem domini temporales agrè fecerit, quod eorum serui celetiter, & suis temporibus imperata obsequia non offerant; quanto meliori iure vniuersorum Dominus irascetur, si seruus eius ad munus orandi consecratus, & huius causa cura temporalium vacuus, horam debitam orandi prætereat, & importuno tempore sua ministeria exhibeat. Ridiculum est & valde præposterum, si hora surgendi è lecto te ad cubandum nudares, & hora cubandi & quiescendi, ad laborandum indueres, & vestibus amicis, si velles etiam diebus dormire, & noctibus in foro & in curia negotia tractare. Sed non minus præposterum est, quod aliquando non sine pudore cõpexi, matutinas Horas, hora ferè prandij recitare, & Primam aut Tertiam ad Solis abscessum incipere. Terreat te, ne diuinum officium more istorû tepidorum & negligentium à contuentibus horis extrahas: terribile exemplum, quod nõ meis, sed Petri Damiani verbis subiicio: Clericus, inquit, Colonienfis Ecclesiæ vadum fluminis transibat, & ecce Beatus Seuerinus eiusdem Ecclesiæ nuper Episcopus equi eius habenas apprehendit, cumque retinens sibi. Cumque ille in stuporem versus, & grauiter admiratus, cur illic tam clarus & tam celebris famæ vir moraretur, inquireret: Da mihi, ait, manum tuam, & quæ circa me sunt, non auditu disce, sed tactu. Cumque datam manum fluctibus Episcopus impressisset, tantus eam ardor absorbit, ut vndique carnes eius resolutæ diffuerent, & ossa nuda vix harentibus articulis remaneret. Ad quem clericus, Cum nomen, inquit, tuum in tanta benedictione sit apud nos, & fama tua consonis totius Ecclesiæ præconijs celebretur, cur te pestilens hæc vorago constringit, tanroque (proh dolor) incendio cruciaris? Ad quem sanctus Episcopus: Nihil, ait, aliud in me remansit vltione plectendum præter hoc tantum: quia dum in aula regia constitutus, imperialibus me consilijs vehementer implicui, canonicæ synaxis officia per distincta horarum spatia non persolui. Manè quippe simul omnia coaceruans, tota die negotijs ingruentibus securâ libertate vacabam. Ob hanc itaque negligentiam Horarum, ardoris huius fero supplicium. Hec ille. Et ego hortor, moneoque te, ut non solum congruis temporibus recites, sed cuique etiam Horæ temporis spatium conueniens, & minime angustum assignes, ne ob temporis breuitatem festinare compellaris. Nec

Bern. ser.
7. in Cõr.

Ecol. 24.
n. 27.
Isa. 55. n.
2.
Psal. 19.
n. 4.
Cant. 3.
n. 6.

Ecol. 3. n.
1.

P. Dam.
li. de Mi-
raculis.

D

E

te ex nimietate occupationū excuses: vidimus enim, & quotidie videmus, homines satis occupatos res & negotia ita disponere, vt ad ritē perfoluendum hoc pensum nunquam eis tempus commodum quietūque deficiat. Et, si à Deo lucem postulaueris, ac in bono exitu negotiorum non tuæ imbecillitati, sed eius misericordiæ confideris, tempus aptum minime tibi deesse monstrabit, & tranquillitatem in orando concedet.

Locus proprius recitandi Horas, est chorus, in quo homines Deo consecrati ad fundendas publicas preces cōueniunt. Si autem priuatim recitas, locus aptus est oratorium, vel cella, vel alia decens pars domus, in qua nihil sit, quod tanti muneris dignitatē & maiestatem offendat. Licet enim oratio, quæ sola mente fit, vbique locorum haberi possit: quia sicut mens ex se ipsa non addicta loco, ita neque in sua actione à loco dependet: & licet vocalis oratio, si necessitas in se, in quocumque loco possit fundi, quia tunc necessitas locum honestat; tamen si commodè fieri possit, locus quietus, & decens eligendus est, vbi nihil strepat, nihil sensus ad alia vocet, & vbi non peragatur abiecta ministeria. Nam oratio vocalis corporalis est, sensūque perceptibilis, qua Deum exterius alloquimur, & cor nostrum quasi hostiā mactamus: vnde, sicut alia sacra corporalia, locum honestum decentemque requirit. Volo viros orare in omni loco, ait Paulus, leuantes puras manus sine ira, & disceptatione. Sed vel de oratione mentali intelligit, vt Thomas Aquinas vult: vel non tantum Hierosolymis, sed in aliis locis orandum esse dicit, & ideo locum, Iudæorum tempore, orationi deputatum, excludit: vel in omni loco apto, aut orationi deputato orandum esse præscribit; aut tadem ad necessitatem respicit, in qua locus etiam spurcissimus, vt lupanar, in quo orauit Beata Agnes, orationem non turpat. Vnde Basiliius ait: Non locus sed propositi initium requiritur. Jeremias enim in luto erat, & Deum attraxit. Daniel in leonum lacu Deum placauit. Tres pueri in camino Deum promeruere. Latro non cruce prohibitus, quin paradysum assequutus fuerit: Iob in stercore (vt etiam Petrus atque Paulus in carcere) Deum ad misericordiam prouocauerunt. Igitur vbicumque fueris, ora, vel si ante iudicem, ora. Cū autem tu locum habeas, in quo quiescere & attentè possis orare, ille tibi eligendus est, vt locus ipse spiritum colligat, & ad deuotionem inducat.

Situs corporis in recitandis horis, cū in choro recitas, talis sit, qualis in vsu est apud alios, qualēque Ecclesia præscribit. Ibi sis sine vlla singularitatis nota, sine vilo immodestia signo, sine vilo indicio leuitatis. At cū solus & seorsum precaris, aut genuflexus, si vires corporis ferant, aut stans, quod spiritui Ecclesiæ conformis est, aut certè humiliter sedens, preces horarias fundes. Nam immodestè sedendo precari, aut huc illucque temere circumcursando, aut in lecto cubando, signum est fidei modicissimæ, & cordis irreuerentissimi, quod nescit diuinæ maiestatis præsentiam ponderare. Si sic te habens non auderes regem aut prælatum alloqui: quomodo summum Deum alloqui non erubescis? Ad hoc propositum Petrus Damiani in illo libello de miraculis, hæc narrat historiam. Prior quidam fuerat, nomine Ioannes, qui lentis quibusdam infirmitatibus macilentus videbatur semper & gracilis. Hac itaque sui corporis imbecillitate confusus, sæpe iacens in lecto completorium decurrebat. Accidit autē vt dæmoniacus quidam non procul abesset, qui multa hominum secreta, & obscænos actus impudens propalaret. Cū nque præfatus Ioannes dæmonem exire præciperet, &

quibusdam exorcismi questionibus flagellaret: Tu nē, ait, ille es, qui sub cotto quotidie completorium insuffras? & modò me quasi sanctus ericere, & iuris mei vasculum de meo vis dominio liberare? Hoc audito, frater erubuit, quia rei veritatē etiam per mendacij recognouit auctorem. Iam vides diabolus aegroto homini illudentem, quòd cubans completorium recitallet. Quanam igitur tui despicientia te ridebit, tuasque orationes subfannabit, quia ex sola ignauia & irreuerentia, aut cubans aut irreuerenter ambulans, aut immodestè te gerens, non vnam, sed omnes horas canonicas recitas? Disce itaque, ante Deum reuerenter altare, & rem magnam debita modestia, & corporis dispositione perficere.

Ante initium officij, mentem præuia aliqua oratione vel pia consideratione recolligas, simili ei, qua te ad orationem mentalem disposuisti, vt deuotius hoc munus obeas, & maiori deuotione perficias: de quo hæc ait Bonauentura: Priusquam incipiatur officium, præuenire studeas si potes, vt cor ad aliquam deuotionem sit adaptatum, quādo officium inchoatur. Ideo enim tam desides, & tepidi sumus in diuino officio, quia antè non sumus in aliqua deuotione excitati, & ita sicut intrauimus frigidum, eximus corde dissoluti. Stude in ipso initio cogitationes vagas abicere, & intende his quæ pfalluntur, alioquin tumultus earum vix potes euitare. Sic ille. Singula verba bene proferes, non truncabis, non diminues, non acceleranter pronuntiabis, sed integre, distinctè, & appositè ad intelligendum dices. Ad quod multum valet actualis reuerentia, qua Deum adesse contempleris. Si enim hominem alicuius auctoritatis erubesceres, præcipitanter, & verba truncando, alloqui, quanto magis de bes confundi & erubescere, si infinitam illam maiestatem Dei in debito modo alloquaris? Valet etiam maxime illa consuetudo, qua te ipsum ad bene pronuntiandas, & ad singulas voces integre proferendas cogas. Si enim conatus illius oratoris ad bene proferendum tantum valet, vt balbutiem linguæ vicerit, & naturæ vitium emendauerit; quanto magis conatus viui spiritualis, diuina gratia adiutus, priuam consuetudinem, ex incuria & irreuerentia procedentem, vincet? Nec minus erit præmium illius quam istius; nam ille conatu suo, & pronuntiatione optima aliis rebus ad eloquentiam pertinentibus adiuncta, vici eloquentissimi nomen obtinuit; hic vero non opinionem apud homines, sed seculi Dei fidelissimi gloriam, apud ipsum Deum, & homines, & angelos obtinebit.

Non distrahè, non quasi aliud agens, sed attentè precaberis: ita scilicet vt ad verba, quæ dices, vel ad sensum eorum, quæ dices, si intelligis, vel ad ipsum cui dices, nempe ad Deum omnium conditorem, attendas: si mihi credis, his tribus attentionibus simul iunctis assuesces. Vide quàm pie Thomas à Campisuum spiritum ad orandum colligat. Recordare dilecti Domini tui Iesu in præsepio iacentis, aut in cruce pendentis, aut in caelo ad dexteram patris, tanquam coram eo assisteres, & cantares. Ipse sit in corde tuo, & in labijs tuis ad pronuntiandum aperte & distinctè verba Spiritus sancti, cuius ope & arte diuinum officium ordinatum est. Statue Iesum ad dextram tuam, & Mariam ad sinistram tuam, & omnes sanctos in circuitu eorum. Omnes fratres tui sint itaquam Angeli Dei. Et cum quibus nunc psallis in terris, spera etiam te cantaturum in caelis. Ita collectus, Deum tuum præsentem attende, & si intelligis (cura autem vt intelligas, & psalmodiū expositionem adducas) tuū spiritum a seculo psalmodiforme, si affectus sit

amoris,

Bonau. tra. 2. de interiori hominis. c. 5.

Thom. à Camp. de disc. claus. fr. c. 8.

1. ad Tim. 2. 8.

Basil.

Jer. 38. Dan. 6.

Luce 23. Iob 3. Act. 12.

Petr. Damiani supra.

De lib. Tom.

Aug. ad
psal. 90.
con. 3.

Matth. 13.
18.

Joan. 13.
10.

Bonau.
tract. de
prepara-
tione ad
miss. 28.

amoris, ama; si timoris, metue; si desiderij, desidera; si gratitudinis, gratias age; si petitionis, postula; & cor faciat, quod verba significant. Audi quam breviter quam suaviter Augustinus hanc vtilissimam artem psalmos recitandi docuerit. Et, si orat psalmus, orate; & si gemit, gemit; & si gratulatur, gaudete; & si sperat, sperate; & si timet, time. Omnia enim quae hic conscripta sunt, speculum nostrum sunt. Si psalmos ita recitaueris, miram ex hac Ecclesiastica oratione vtilitatem perferentis.

Tandem horas dices denotet, ita scilicet vt enitatis accendi amore Dei, & affectibus sanctis quos prediximus, tangi, & intellectui & affectui ad ipsum Deum & ad desideria rerum caelestium extolli. Cave, ne sis ex illis, de quibus dictum est: Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè est à me. sed potius ex illis, qui orant spiritu, orant & mente: psallunt spiritu, nempe voce, quae in aëre recipitur; psallunt & mente. Sic in terris, angelorum officium obibis, & affectibus eorum incalcesces, & vicam similem habebis eis, quam ipsi habent & beati semper habent in caelis. Finita hora siue officio, consueata precatone ad honorem Dei, & omnium sanctorum laudem, & vtilitatem Ecclesiae, tuum illud opus offeres, & pro negligentis humiliter veniam petes. Hic est modus recitandi diuinum officium, quo dum quid aliud melius non inuenis, vti poteris, cui si feruere & diligenter te accommodaueris, non minus hac oratione vocali quam mentali proficies.

De preparatione ad Missam.

CAPVT VI.

O NVNIENTI tempore, qui beneficio Domini ad reuerentissimam sacerdotij dignitatem euecti sumus, factum facimus, & prius ad illud perficiendum pro nostra exiguitate disponimus. In hoc autem, bone Deus, quanta dici possent, quae nostram tepiditatem accenderent? Sed quia hic non puncta meditando, nec materiam orandi, sed modum studiosè viuendi perscribimus, his omnibus omisiss, solum capita praevia dispositionis attingamus. Hac quatuor sunt: vita puritas, intentionis rectitudo, deuotionis excitatio, & generalis pro his quae alijs & nobis necessaria sunt, postulatio, quae ex ipso Sacerdotis munere eruntur. Sacerdos enim debet esse vita mundissimus: in cuius signum Discipuli antequam in Sacerdotes consecrarentur, mundi pronunciatum sunt, dicente Domino: Et vos mundi estis. & antea mundi amplius ad huc mundati sunt, & pedibus loti: Nam qui lotus est, inquit, non indiget nisi vt pedes lauet, sed est mundus totus. Hoc sane vt & ipsi & omnes posterij intelligerent, sacerdotis munus eximiam quandam postulare munditiam. Vmbra istorum, nempe veteris legis sacerdotibus, dictum est in Leuitico: Omnis homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea quae consecrata sunt, & quae obrulerunt filij Israel Domino, in quo est immunditia, penibit coram Domino. Si vmbra, quae obscura & terta esse solet, munditiae candor indicitur, quam merito insignis quaedam munditia & sanctitas a sacerdotibus exigeretur? Sacerdos sit intentione rectissimus, & sacrosanctum sacrificium ad Dei gloriam ordinatum, non ob aliud, nisi ob Dei gloriam, & ea quae Dei gloriam concernunt, offeratur. Qualiter celebrat, dignus est ab omnibus deplorari. Bonauentura profecto sic sacerdotes praeposita inten-

A tione celebrantes deplorat. *na, va, va, Domine Deus, quanti hodie infelices ad sacros ordines accedunt, & diuina mysteria accipiunt, non caelestem panem, sed terrenum quaeientes: non spiritum, sed lucrum; non Dei honorem, sed suam ambitionem; non salutem animarum, sed quaestum pecuniarum; non Christo seruire mundo corde, & corpore, in sacris mysterijs, sed delictis, diris, superbis, & luxurijs de patrimonio Christi.* Sacerdos sit deuotione flagrantissimus, quia panem caelestem offert, amore calidum, & ad trinam accedit igne charitatis accensam. Volauit ad me, inquit *Isaias*, vnus de Seraphim, & in manu eius calculus, quem hoc ore tulerat de altari. Et tetigit os meum, & dixit: Ecce tetigit hoc labia tua, & auferetur iniquitas tua. Calculus hic Christi fuit typus. Hae demum erant inquit *Cyillus*, Christi significatio, & representatio, qui propter nos, ac nostra causa seipsum in sacrificium spirituale, purum ac impollutum, obtulit: odorem suauis fragrantiae. At hoc loco calculus carbonem ignitum, vel carbunculum, pro quo iam gemmam, significat: Carbo autem lignum est omni ex parte, intus & foris igne plenum, & carbunculus gemma naturae igneae est, qui ad modum ignis fulget, & splendet. Sic Christus homo est in quo habitat plenitudo diuinitatis corporaliter, & incitamentum est amoris, qui animas illuminat, & calore charitatis inflammat. Quare sacerdos hunc ignem tangens, & hanc gemmam quotidie in sinu recondens, necesse est, vt igne charitatis & deuotionis ardeat, non verò tepiditate rigescat. Sacerdos tandem sit postulatione largissimus. Nam patri filium offert, filium vniuentum, filium summè dilectum, filium aequalem. Sacrificium offert infiniti valoris, pretium nullis terminis limitibusve conclusum; hostiam summè gratam, & oculis diuinis acceptam. Quid multum si in tanto manere multa & magna petat, & pro se ac pro omnibus, se quicquid petierit, impetratum esse confidat.

Prima preparatio, Puritas vitae. §. 1.

P RIMA ergo preparatio ad celebrandum, & quasi à longè, est puritas vitae, quia tam sanctè, tam circumspectè, tam seruidè victurus es, vt de diuina migratione consilij quotidie celebrare merearis. Ad sacrificium enim offerendum non pueri, sed perfectae aetatis homines admittuntur: & solidum ac substantialem cibum non tenent infantes, sed viri robusti percipiunt. Christus autem in hostia sacrificium est omnium sacrificiorum sanctissimum, cibus est grandium, & solidum ac firmum alimentum, quod imbecilla pectora bene non capiunt. Non minus obest dignae sumptioni eius puertitas cordis, & infirmitas animae, si eis per curam sanctè viuendi non obstitamus; quam infirmitas & imbecillitas stomachi obest cibi solidioris sumptioni. Et haec est causa (quod tremens dico) quare multi quotidie celebramus, & post multos sacerdotij annos modica ex hoc incremento sacrificio, & misero sacramento dona caelestia recipimus, quia parum parati vita bona, & conuersatione sancta, ad ipsum manibus offerendum, & ore suscipiendum, accedimus. Seminastis multum, inquit *Aggeus* propheta, & intulistis patrum, comedistis, & non estis satiati; bibistis, & non estis inebriati; operuistis vos, & non estis calefacti; & qui mercedes congregauit, misit eas in faculum peritumum. Reddit autem causam inferius: Quia domus mea deserta est, & vos festinastis vnusquisque in domum suam. An non seminauimus multum, cum

Isa. 66.

Cyrl. A.
lex. lib. 1.
in Isa. ubi

ibid.

Aggei. 1.
6.

ibid. n. 9.